

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۱۹/۰۱/۱۴

خوشحال آصفی

د ایران لاسوهني له حده زیاتي شوي،

مخنیوی یې په کار دی

په داسې حال کې چې د افغانستان په کورنیو چارو، فرهنگي او مذهبي مسایلو او په حکومتي دستگاه کې د ایران د لاسوهنو په اړه پراخ شکایتونه موجود دي؛ اوس په تازه کې ایران د افغانستان په زراعت او مالدارۍ کې هم لاسوهني ته مدي رابډو هلي دي. په ټولنيزو رسنيو کې يوه ويډيو ډيره بسکته پورته کيږي چې په کې يو ايراني چارواکی چې غالباً د ایران د زعفرانو صادرونکو اتحاديي مشر وي؛ په ډيرې بې شرمۍ او سپين سترگی وايي چې افغانستان ته زعفران مونږ (ایران) ورکړي دي.

دغه ايراني چارواکی افغانستان ته د پيغور په ډول وايي چې دغه هيواد (افغانستان) پخوا د افیون يا کوکنارو د هيواد په نوم يادېده خو نن ورځ د ایران له برکته د زعفرانو د هيواد په نوم ياديږي. په دغه ويډيو کې نوموړی ايراني چارواکی په نوري نړۍ کې د افغانستان د زعفرانو لومړی مقام او تيز پرمختگ ایران ته د خطر د زنگ په ډول يادوي او ادعا کوي چې نوموړي د ایران پخواني حکومت او اوسني حکومت ته هم په همدې موضوع خپله اندېښنه وړاندې کړې ده. دغه ايراني چارواکی اندېښنه څرگندوي چې که زعفران په نړۍ کې د افغانستان په نوم ثبت شي او GI کوډ واخلې نو له هغې وروسته که ایران بيا نوري نړۍ ته زعفران صادروي نو بايد افغانستان ته د لايسنس حق ورکړي.

نوت: GI يا GEOGRAPHICAL INDICATION يو نړيوال معيار دی چې په يوه خاصه جغرافيه او موقعيت کې يو خاص محصول ته ورکول کيږي. هر کله چې يو محصول په نړيوال بازار کې د يو هيواد په نوم GI واخلې نو په ټوله نړۍ کې هماغه محصول بيا د نوموړي هيواد په نوم ياديږي او که بيا بل هر هيواد دغه محصول توليد او نړيوال بازار ته عرضه کوي نو بايد هغه لومړني هيواد ته چې محصول يې په نوم GI کوډ اخيستلی؛ د لايسنس په نوم ماليه ورکړي.

دا په داسې حال کې ده چې يوې امريکايي څيړنيزې موسسې اعلان کړی چې د افغانستان زعفران د کيفيت، رنگ او خوند له مخې په ټوله نړۍ کې لومړی مقام لري. په همدې حال کې فرانسې ويلي چې په افغانستان کې د زعفرانو بزگرانو ته به د مسلکي زده کړې تر څنگ د زعفرانو د بسته بندي عصري دستگاوي هم ورکړي. زعفران چې په سرې طلا هم مشهور دی؛ داسې کرنيز نبات دی چې کبنت يې آسان دی، کمو اوبو ته اړتيا لري او قيمت يې لوړ دی چې کولی شي په افغانستان کې د کوکنارو بڼه بدیل و اوسي.

افغان زعفرانو ولي د ایران په نس کې درد پيدا کړی؟

لومړی: افغانستان ته د ماليه له ورکړې وېره:

لکه څنگه چې په یاد ويډيو کې چې په ټولنيزو رسنيو کې خپور شوی دی؛ په خپله ايراني چارواکی اندېښنه بڼي چې که د نړۍ په بازار کې د افغانستان زعفران GI کوډ واخلې نو ایران اړ دی چې افغانستان ته ماليه ورکړي. همداسې په نړۍ کې د افغانستان زعفران د لومړي مقام له گټلو وروسته اوس ايراني دولت وارخطا شوی چې ممکن د بڼه کيفيت، رنگ او خوند له مخې چې افغان زعفران يې لري؛ ممکن GI کوډ يا GEOGRAPHICAL INDICATION واخلې. د همدې لپاره ایران هڅه کوي چې يا د نړۍ بازارونو ته ايراني زعفران د افغانستان په نوم وارد کړي، او يا افغانستان ته د ايراني بې کيفيته زعفران په واردولو سره د افغان زعفرانو نوم بد کړي.

د پاڼو شميره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په خیر و لولی

ځکه ایران له دې وړاندې هم د افغانستان زعفرانو د بدنامولو او په نړۍ کې د افغانستان د زعفران په نوم د ایران بې کیفیته زعفران ته د بازار پیداکولو هڅې هم ډیرې کړي دي. په کراتو یې د څو پلورل شویو افغان سوداګرو په وسیله ایرانی بې کیفیته زعفران افغانستان ته صادر کړي دي. هغه مهال چې ایرانی زعفران افغانستان ته وارد کېدل نو د نړۍ په بازارونو کې یې دافغان زعفرانو په نوم او ارزښت منفي اغیز کړی و، خو کله چې د ولسمشر غني امر له ایران نه د زعفرانو او پیازو د قاچاق د مخنیوي امر وشو؛ ورسره په نړۍ کې د افغان زعفرانو نوم ښه شو.

دویم؛ د ایرانی ولس ذهنیت بدلول:

وروسته له هغې چې د امریکا ولسمشر ډونالد ټرامپ یو ځل بیا پر ایران د اتومي پروګرام پر سر نوي بندیزونه ولګول؛ ایرانی حکومت د اقتصادي مشکلاتو تر څنګ په کور دننه د سیاسيونو او ولسونو له غبرګون سره مخ شو. ایرانی چارواکي د دې لپاره چې په کور دننه د خلکو ذهنیتونه بدل کړي؛ کله له افغانستان سره د اوبو مساله راپورته کوي، کله د افغان طالبانو څخه خپل ملاتړ په ښکاره اعلاني، کله وايي چې له طالبانو د رول پرته په افغانستان کې حکومت رامنځته کول ناشوني دي او په تازه کې یې د افغان زعفرانو په اړه هم مغرضانه څرګندونې وکړي. د دغو ټولو څرګندونو څخه هدف یې یواځې د خپل ولس ذهنیت بدلول او فکر یې بل لور ته اړول دي.

پای